

The Relationship between Basic Psychological Needs and Social Goal Orientation with Body Dissatisfaction in Female Students: The Mediating Role of Moral Emotions

Shahrooz Nemati^{1*} , Rahim Badri Gargari¹ , Shahram Vahedi¹ ,
Sahar Nobari²

1. Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.
2. Department of Psychology, Psychology and Educational Science Faculty, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

*Corresponding Author: Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran. Email: sh.nemati@tabrizu.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article History:
Received: 02 Oct 2023
Revised: 03 Dec 2024
Accepted: 03 Feb 2024
Published: 01 Jul 2026

Keywords:
*Basic Psychological Needs,
Body Dissatisfaction,
Moral Emotions,
Social Goal Orientation.*

ABSTRACT

The objective of the present study was to investigate the mediating role of moral emotions in the relationship between body dissatisfaction and fundamental psychological needs and social goal orientation. A correlational design and a structural equation model were implemented in this investigation. The sample of 250 high school female students from the 2021-2022 academic year was selected using Cochran's formula through a multi-stage cluster random sampling procedure in the distinct 1 and 2 of Bonab City. The statistical population was composed of these students. The research employed a variety of measurement tools including the Body Shape Questionnaire (BSQ), Guilt and Shame Proneness Scale (GASP), Social Achievement Goal Scale (SAGS), and Self-Determination Scale (SDS). The Sobel test and the structural equation model were employed to investigate the direct and indirect paths of the research model. SPSS version 24 and AMOS version 24 software were employed to analyze all data that was collected. The results indicated significant relationships ($p < 0.05$) between most research variables. The avoidant social objective variable was associated with the lowest mean and standard deviation, while the body dissatisfaction variable had the highest mean and standard deviation. The subscale of shame and guilt was identified as a significant mediator in the relationship between body dissatisfaction and fundamental psychological needs and social goal orientation. The structural coefficients of the research demonstrated that all path coefficients were statistically significant, with a calculated P value of less than 0.001 ($P < 0.001$). At the 0.01 level, the avoidance path to remorse was the only significant path. The findings of this research have the potential to assist clinical experts and counselors in the resolution of body image concerns among adolescent girls.

Cite this article: Nemati, S., Badri Gargari, R., Vahedi, S., & Nobari, S. (2026). The Relationship between Basic Psychological Needs and Social Goal Orientation with Body Dissatisfaction in Female Students: The Mediating Role of Moral Emotions. *Journal of Applied Psychological Research*, 17(2), 131-147. doi:10.22059/japr.2024.366108.644747

© Author(s) retain the copyright.

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2024.366108.644747>

The Relationship between Basic Psychological Needs and Social Goal Orientation with Body Dissatisfaction in Female Students: The Mediating Role of Moral Emotions

Extended Abstract

Aim

Body image is a multifaceted psychological construct that reflects how individuals perceive, evaluate, and emotionally respond to their physical appearance. It is shaped by an interplay of biological, psychological, and socio-cultural influences and constitutes an important component of mental health, particularly during adolescence and emerging adulthood (Kiser, 2023; Cardaci et al., 2022).

A key psychosocial concern in this developmental period is body dissatisfaction, defined as a negative evaluation of one's body or physical appearance. Empirical evidence consistently indicates that body dissatisfaction is more prevalent among females, especially adolescent girls. This vulnerability is largely attributed to sociocultural pressures, internalization of beauty ideals, and an increased sensitivity to perceived external judgment (Parent et al, 2016).

From a theoretical standpoint, Self-Determination Theory (SDT; Deci & Ryan, 1985) offers a comprehensive framework for understanding motivation and psychological well-being. According to SDT, the satisfaction of three basic psychological needs—autonomy, competence, and relatedness—is essential for optimal psychological functioning. When these needs are fulfilled, individuals are more likely to experience growth and well-being; however, when they are frustrated, psychological maladjustment and emotional distress are more likely to occur. Prior research suggests that deficits in self-determination are associated with increased body image concerns and maladaptive self-evaluative processes (Thøgersen-Ntoumani & Ntoumanis, 2007).

In addition to motivational factors, moral emotions—particularly shame and guilt—are increasingly recognized as important mechanisms in self-regulation and self-evaluation. These emotions can shape how individuals interpret themselves in relation to social standards and expectations. Nevertheless, despite growing interest in body image research, the mediating role of moral emotions in the relationship between basic psychological needs, social goal orientation, and body dissatisfaction has received limited empirical attention.

Therefore, the present study aimed to examine a structural model in which moral emotions mediate the relationships between basic psychological needs and social goal orientation with body dissatisfaction among female high school students.

Methodology

The present study employed a correlational design using structural equation modeling (SEM) to examine the relationships among latent variables and to test the proposed theoretical model. This approach was selected due to its ability to simultaneously assess measurement and structural relationships within an integrated analytical framework.

The statistical population consisted of female high school students in Bonab city. A total of 250 participants were selected through a multistage sampling method based on Cochran's formula. The sample size was considered adequate for SEM analysis and ensured model stability.

The study employed several standardized measurement instruments, including the Body Shape Questionnaire (BSQ; Cooper et al., 1987), the Guilt and Shame Proneness Scale (GASP; Cohen et al., 2011), the Social Achievement Goal Scale (SAGS; Ryan & Hopkins, 2003), and the Self-Determination Scale (SDS; Deci & Ryan, 1985). All instruments demonstrated acceptable psychometric properties and were culturally adapted for the present study context.

Data analysis was conducted using the structural equation model and the Sobel test to examine both direct and indirect effects within the proposed model. All analyses were performed using SPSS

version 24 and AMOS version 24. The evaluation of the model included testing measurement and structural components and assessing model fit using multiple indices, including χ^2 , CFI, NFI, GFI, AGFI, and RMSEA. Model fit was determined based on conventional criteria, such as CFI values greater than 0.90 and RMSEA values between 0.05 and 0.08.

Findings

The sample consisted of adolescents aged 13–15 years, with 25% in Grade 7, 35% in Grade 8, and 40% in Grade 9. Academic performance varied across levels, with the largest proportion of participants reporting high GPA scores, indicating a moderately heterogeneous educational background.

Correlation analyses revealed significant associations among most study variables ($p < 0.05$). Psychological need satisfaction (autonomy, competence, and relatedness) was significantly related to social goal orientations, self-conscious emotions (shame and guilt), and body dissatisfaction. Body dissatisfaction showed the highest mean score, whereas avoidant social goals had the lowest mean score.

Structural equation modeling indicated that all hypothesized paths were statistically significant ($p < 0.01$). Autonomy and competence negatively predicted shame, while avoidance goals positively predicted both shame and guilt. Intimacy goals negatively predicted guilt and body dissatisfaction. In turn, both shame and guilt positively predicted body dissatisfaction, with shame emerging as the strongest predictor.

The proposed model demonstrated an acceptable fit to the data (CFI= 0.99, IFI= 0.99, RMSEA= 0.035), although some indices such as NFI and TLI were moderate. Finally, mediation analyses confirmed significant indirect effects ($p < 0.01$), indicating that shame and guilt significantly mediated the relationships between psychological needs, social goal orientations, and body dissatisfaction.

Conclusion

The findings of the present study indicate that moral emotions, particularly shame and guilt, play a significant mediating role in the relationship between basic psychological needs, social goal orientation, and body dissatisfaction among adolescent girls. These results are consistent with Self-Determination Theory and prior empirical evidence (Deci & Ryan, 1985; Thøgersen-Ntoumani et al., 2007; Vansteenkiste et al., 2006), which emphasize that satisfaction of autonomy, competence, and relatedness needs fosters psychological well-being, whereas their frustration increases vulnerability to maladaptive self-evaluations, including body-related concerns.

The results further suggest that lower self-determination is linked to a greater reliance on appearance-based self-worth and heightened social comparison processes, which in turn contribute to increased body dissatisfaction. In contrast, higher levels of autonomy and competence were associated with reduced shame, whereas avoidance-oriented social goals were positively related to both shame and guilt. These findings are consistent with previous research highlighting the maladaptive outcomes of avoidance goal orientations and sensitivity to social-evaluative contexts (Ryan & Hopkins, 2003; Hollenstein et al., 2004).

Moreover, shame and guilt, as self-conscious emotions, appear to function as key mechanisms that intensify negative self-evaluations and thereby exacerbate body dissatisfaction, particularly within sociocultural contexts characterized by strong beauty ideals and evaluative pressures (Tracy & Robins, 2007). Overall, the results underscore the importance of integrating both motivational (basic psychological needs and goal orientation) and emotional (moral emotions) processes in understanding body image disturbances.

However, several limitations should be acknowledged. The use of self-report measures may introduce response bias, and the cross-sectional design limits causal inferences. Additionally, the sample was restricted to female high school students in Bonab city, which may limit the

generalizability of the findings. Despite these limitations, the study highlights the importance of addressing both motivational and emotional mechanisms in preventive and therapeutic interventions aimed at reducing body dissatisfaction among adolescents.

Keywords: Basic Psychological Needs, Body Dissatisfaction, Moral Emotions, Social Goal Orientation.

Ethical Considerations

The study was conducted in accordance with ethical guidelines. All ethical principles were strictly observed, participants' information was kept confidential, and they were informed of their right to withdraw from the study at any time without any consequences.

Funding

This research did not receive any financial support from funding agencies or organizations.

Authors' contributions

All authors contributed equally to the study, including its design, implementation, and preparation of the manuscript.

Conflicts of interest

The authors declare that there are no conflicts of interest regarding the publication of this study or its affiliations.

Cite this article: Nemati, S., Badri Gargari, R., Vahedi, S., & Nobari, S. (2026). The Relationship between Basic Psychological Needs and Social Goal Orientation with Body Dissatisfaction in Female Students: The Mediating Role of Moral Emotions. *Journal of Applied Psychological Research*, 17(2), 131-147. doi:10.22059/japr.2024.366108.644747

© Author(s) retain the copyright.

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2024.366108.644747>

رابطه بین نیازهای اساسی روان شناختی و جهت گیری هدف اجتماعی با نارضایتی بدنی در میان دانش آموزان دختر: نقش میانجی هیجان های اخلاقی

شهرروز نعمتی^{۱*}، رحیم بدری گرگری^۱، شهرام واحدی^۱، سحر نوبری^۲

۱. گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

۲. گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

*نویسنده مسئول: استاد، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: sh.nemati@tabrizu.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۹/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۴/۱۰

کلیدواژه ها:

جهت گیری هدف اجتماعی،

نارضایتی بدنی،

نیازهای اساسی روان شناختی،

هیجان اخلاقی.

هدف پژوهش حاضر آزمون نقش میانجی گری هیجان های اخلاقی در رابطه بین نیازهای اساسی روان شناختی و جهت گیری هدف اجتماعی با نارضایتی بدنی بود. طرح پژوهش حاضر همبستگی و از نوع مدل معادلات ساختاری و جامعه آماری آن شامل دانش آموزان دختر دوره متوسطه سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. در این میان ۲۵۰ نفر با استفاده از فرمول کوکران از میان دانش آموزان متوسطه ناحیه ۱ و ۲ مدارس شهرستان بناب به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چندمرحله ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه شکل بدن (BSQ)، مقیاس گرایش به گناه و شرم (GASP)، جهت گیری هدف اجتماعی (SAGS) و پرسشنامه خودتعیین گری (SDS) بود. آزمون مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم الگوی پژوهش، به ترتیب با استفاده از روش های مدل معادلات ساختاری و آزمون سوپل انجام گرفت. داده ها با نرم افزارهای SPSS نسخه ۲۴ و AMOS نسخه ۲۴ تحلیل شدند. یافته ها نشان داد روابط میان بیشتر متغیرهای پژوهش معنی دار است ($p < 0/05$) و بیشترین میزان میانگین و انحراف معیار مربوط به متغیر نارضایتی از بدن و کمترین میزان مربوط به متغیر هدف اجتماعی اجتنابی است. به عبارت دیگر خرده مقیاس شرم و احساس گناه میانجی گر معنی دار رابطه نیازهای اساسی روان شناختی و جهت گیری هدف اجتماعی به نارضایتی بدنی است. براساس نتایج ضرایب ساختاری، تمامی ضرایب مسیر معنادار هستند؛ چرا که P محاسبه شده کمتر از $0/001$ است ($p < 0/001$) و فقط مسیر اجتنابی به احساس گناه در سطح $0/01$ معنادار است. یافته های پژوهش حاضر می تواند برای مشاوران و متخصصان بالینی در حل مشکلات تصویر بدن دختران کاربرد فراوانی داشته باشد.

استناد: نعمتی، ش، بدری گرگری، ر، واحدی، ش، و نوبری، س. (۱۴۰۵). رابطه بین نیازهای اساسی روان شناختی و جهت گیری هدف اجتماعی با نارضایتی بدنی در میان دانش آموزان دختر: نقش میانجی هیجان های اخلاقی. فصل نامه پژوهش های کاربردی روانشناختی، ۱۷(۲)، ۱۳۱-۱۴۷. doi:10.22059/japr.2024.366108.644747

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2024.366108.644747>

© نویسندگان.

۱. مقدمه

افزایش و تغییرات روزافزون استانداردهای جسمانی و نحوه نگرش به آن یکی از موضوعات مورد توجه پژوهشگران است. در حال حاضر، افراد بیش از پیش در احاطه هنجارهای ظاهری سخت‌گیرانه مانند برچسب چاقی، و قرارگرفتن روزانه در معرض تصاویر رسانه‌ای پر از زنان و مردان بی‌عیب‌ونقص زندگی می‌کنند که این محیط فرهنگی، با انتظارات ظاهری غیرواقعی می‌تواند به راحتی فرد را در معرض مشکلاتی در تصویر بدنی^۱ قرار دهد که عبارت است از ادراکات، افکار و احساسات فرد در مورد بدن خود (روزنکوویست و همکاران^۲، ۲۰۲۳).

نگرانی از تصویر بدن از جمله وزن، به‌ویژه در زنان و دختران، به‌جای کاهش در طول عمر تا بزرگسالی ادامه می‌یابد (لاکرویکس و همکاران^۳، ۲۰۲۳). در فرایند تحول، انتظارات اجتماعی و نگرش‌های فردی مفاهیم تحولی متفاوتی را در افراد ایجاد می‌کند که یکی از آن‌ها تصویر بدنی است (کارداسی و همکاران^۴، ۲۰۲۲). تصویر بدنی^۵ یعنی فکر، احساس و تجربه فرد درباره خود جسمانی (کیزر^۶، ۲۰۲۳) می‌تواند مثبت، منفی یا ترکیبی از هر دو باشد (کارداسی و همکاران، ۲۰۲۲). تصویر بدنی دارای سه بعد ادراکی، ذهنی و رفتاری است. بعد ادراکی به درک فرد از ظاهر خود مانند ارزیابی از وزن، اندازه و شکل بدن، بعد ذهنی به رضایت یا نگرانی و اضطراب در مورد ظاهر و بعد رفتاری به اجتناب از موقعیت‌های تنش‌زا اشاره دارد (لیو و همکاران^۷، ۲۰۱۶). نگرانی شدید از ارزیابی منفی توسط دیگران، به‌ویژه در میان نوجوانان و جوانان، موجب نارضایتی از تصویر بدنی می‌شود (پارنت و همکاران^۸، ۲۰۱۶) که پدیده‌ای بسیار متداول در میان زنان و دختران است. نارضایتی از بدن یکی از اجزای فرعی تصویر بدنی است که معمولاً به معنای داشتن افکار یا احساسات منفی در مورد تصویر بدن خود است. درک ذهنی این گروه از افراد از بدن خود با تصویر بدن ایدئال خود متفاوت است (هیدر و همکاران^۹، ۲۰۱۸). پژوهشگران نارضایتی تصویر بدنی در میان بانوان را به‌عنوان یک «نارضایتی هنجاری»^{۱۰} شناسایی کرده‌اند. آن‌ها بیان می‌کنند که ادراکات زنان و دختران از بدنشان ممکن است با نمایش مکرر «بدن لاغر-ایدئال»^{۱۱} دچار تغییر شود (فردوسی و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۳)؛ برای مثال، برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند با وجود استانداردبودن یا حتی کم‌بودن وزن، بسیاری از زنان و دختران وزن خودشان را اضافه ادراک می‌کنند (چوا و همکاران^{۱۳}، ۲۰۲۳). این ادراک اشتباه به بدن دیگران نیز تعمیم داده می‌شود؛ به‌طوری‌که زنان لاغری را «وزن نرمال» و وزن نرمال را «اضافه‌وزن» می‌پندارند. به‌طور کلی تصویر بدنی چه به‌لحاظ رشد فردی و چه به‌لحاظ ارتباط با عوامل انگیزشی و هیجانی، بعد مهمی از هویت فردی است. در این بین تصویر بدنی برای زنان و دختران مهم‌ترین بعد ارزیابی از خود است. نارضایتی از تصویر بدن موجب ارزشیابی منفی از ظاهر است که بر سلامت، شخصیت، ارتباطات و کیفیت زندگی فرد تأثیر می‌گذارد (تراین، مارویک و کاولم^{۱۴}، ۲۰۱۶). همچنین تصویر بدنی با روابط اجتماعی فرد در ارتباط است. به این صورت که تصویر بدنی مثبت با احساس اتصال اجتماعی و خودکارآمدی اجتماعی و در مقابل آن تصویر بدنی منفی با تنهایی و اضطراب اجتماعی مرتبط است. جهت‌گیری هدف اجتماعی کاربرد مفهوم جهت‌گیری هدف پیشرفت در زمینه اجتماعی با هدف ارتقای روابط بین همکاران و شایستگی اجتماعی است (تارخان و همکاران^{۱۵}، ۲۰۱۳). به این گروه از عوامل شناختی برقراری روابط اجتماعی با دیگران، جهت‌گیری هدف اجتماعی می‌گویند؛ برای نمونه یک دختر نوجوان به چه دلیلی و با چه انگیزه‌ای تلاش می‌کند دوستانی داشته

1. body image
2. Rosenqvist et al.
3. Lacroix et al.
4. Cardaci et al.
5. Body image
6. Kiser
7. Liu et al.
8. Parent et al.
9. Heider et al.
10. normative discontent
11. the thin ideal
12. Ferdousi et al.
13. Chua et al.
14. Træen, Markovic, & Kvalem
15. Tarkhan et al.

باشد. جهت‌گیری هدف اجتماعی بر سه نوع است: ۱. جهت‌گیری صمیمیت اجتماعی: برقراری روابط اجتماعی برای دریافت صمیمیت؛ ۲. موقعیت اجتماعی: روابط اجتماعی برای نشان دادن شایستگی خود به دیگران؛ و ۳. اجتناب اجتماعی: برای فرار از عدم ارزیابی دیگران مبنی بر نداشتن دوست و روابط اجتماعی (گوان و همکاران^۱، ۲۰۲۳).

جهت‌گیری هدف اجتماعی با تمرکز بر جهت‌گیری‌های مختلف به سمت شایستگی اجتماعی، اهداف پیشرفت را در حوزه اجتماعی تحلیل می‌کند. به‌طور کلی جهت‌گیری‌های هدف اجتماعی بر نشان دادن شایستگی اجتماعی یا اجتناب از قضاوت‌های منفی اجتماعی متمرکز است که با متغیرهای تحصیلی مانند کمک‌جویی و رفتار اجتماعی و پرخاشگرانه دانش‌آموزان مرتبط بوده است (گونسالوز و همکاران^۲، ۲۰۱۷). برخی از مطالعات در این رابطه نشان می‌دهد زنان و دختران با جهت‌گیری هدف اجتماعی بالا، احتمال بیشتری دارد که نارضایتی از بدن را گزارش کنند. به این صورت که درونی‌سازی استانداردهای زیبایی اجتماعی و تلاش مداوم برای دستیابی به موفقیت و تأیید اجتماعی ممکن است به تصویر منفی بدن، اختلال در رفتارهای غذایی و عزت‌نفس پایین منجر شود. به عبارت دیگر، جهت‌گیری هدف به‌طور مثبت با نارضایتی از بدن و خوردن محدود در زنان و دختران مرتبط است (باردون-کون و همکاران^۳، ۲۰۰۷؛ ونستینکیست و همکاران^۴، ۲۰۰۶).

نیازهای اساسی روان‌شناختی و ارضای آن‌ها نیز از عوامل مؤثر بر رضایت از تصویر بدنی است (بیرچاچک و همکاران^۵، ۲۰۱۸). براساس نظریه خودتعیین‌گری^۶ افراد تمایل ذاتی به تنظیم رفتار براساس انتخاب و علاقه دارند و در شرایط حمایتی نیاز، رشد و شکوفایی خواهند داشت (اوکلو^۷، ۲۰۲۳). براساس نظریه خودتعیین‌گری، حرکت به سمت خودتعیین‌گری و بهزیستی روان‌شناختی بهینه، وابسته به ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی، یعنی موارد زیر است: خودمختاری^۸ به معنای تجربه ارادی و خودتعیینی در رفتار، شایستگی^۹ شامل درک اینکه فرد دارای مهارت‌های لازم برای تعامل مؤثر در محیط و ارتباط، احساس پذیرش دیگران و در نتیجه ارتباط^{۱۰} است. هنگامی که این نیازهای روان‌شناختی ارضا می‌شوند، رفتار به‌جای اینکه مشروط به اعتبارسنجی خارجی باشد، توسط ارزش‌های درونی تنظیم می‌شود. به این ترتیب، ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی ممکن است کارکردی محافظتی در برابر پیام‌های اجتماعی-فرهنگی درمورد آن چیزی داشته باشد که تصویر بدنی ایدئال را تشکیل می‌دهد (بیرچاچک و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۸).

ارضای نیازهای روان‌شناختی ممکن است به دو روش محافظ ایجاد تصویر ذهنی بدنی منفی باشد. نخست اینکه برآوردن نیازهای روان‌شناختی رضایت کلی از بدن را افزایش می‌دهد؛ زیرا در این صورت، خودارزیابی بیشتر براساس ترجیحات شخصی است تا انتظارات اجتماعی و دوم آنکه نیازهای روان‌شناختی ممکن است با کاهش تأثیر تهدیدهای خارجی بر تصویر بدن، مانند مشاهده تصاویر ایدئال شبکه اجتماعی مجازی فیس‌بوک، یک عملکرد محافظتی ارائه دهند. افرادی که نیازهای روان‌شناختی آن‌ها ارضا می‌شود، ارزش خود را بیشتر براساس عوامل داخلی پایدار تعریف می‌کنند تا ظاهر بدن (نیتو-کاسادو و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۳).

به‌طور کلی بسیاری از احساسات، هیجانات و ادراکاتی که در نوجوانی و جوانی به‌وجود می‌آیند، می‌توانند به‌عنوان باور تثبیت شوند و به ایجاد یک سری پیامدها کمک کنند که ممکن است در مراحل بعدی ظاهر شوند و بر شخصیت و سبک زندگی افراد اثر بگذارند. در این راستا، برخی از مطالعات حاکی از ارتباط بین رضایت و نارضایتی از بدن و هیجان‌های مثبت منفی مانند شرم،

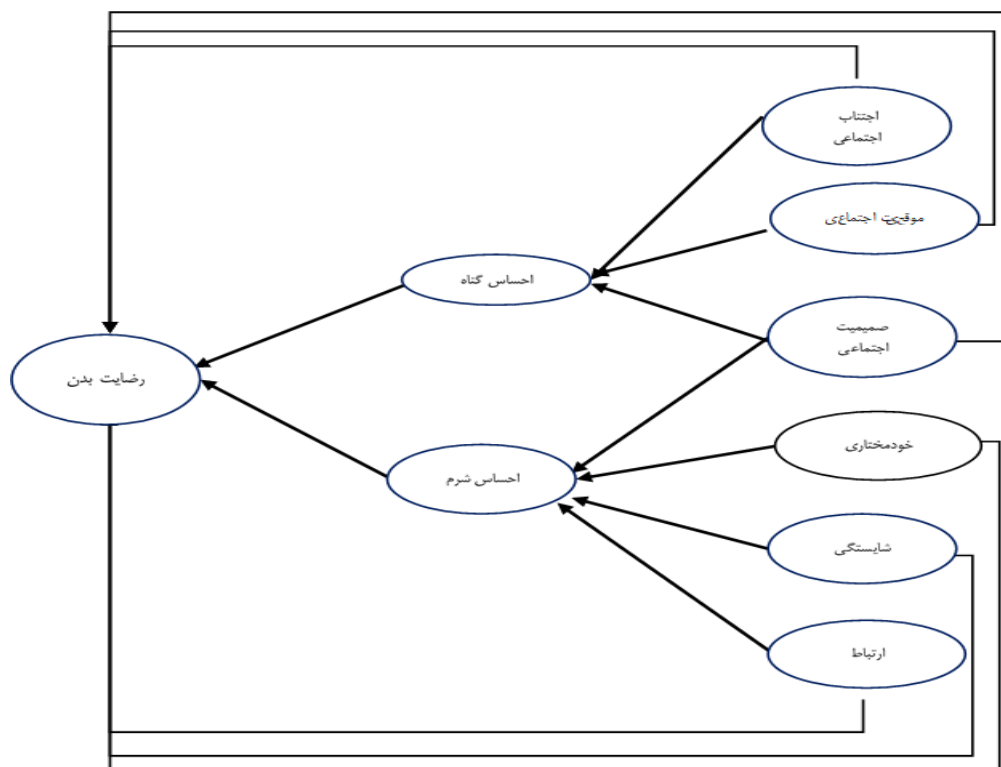
1. Guan et al.
2. Goncalves et al.
3. Bardone-Cone et al.
4. Vansteenkiste et al.
5. Brichacek et al.
6. self-determination theory
7. Okello
8. autonomy
9. competence
10. relatedness
11. Brichacek, Neill, & Murray
12. Nieto-Casado et al.

احساس گناه، همدلی و غرور، براساس تأثیر فرایندهای شناختی بر مدیریت هیجانات، هستند (آمادو آلونسو و همکاران^۱، ۲۰۲۲) که به این دسته از هیجانات، هیجان‌های اخلاقی^۲ می‌گویند (فونتنل و همکاران^۳، ۲۰۱۵). این گروه از هیجان‌های پیچیده نیاز به درجه‌ای از پردازش شناختی یا درکی حداقلی از ذهن دیگران دارند. ضرورت انجام عمل اخلاقی پیش‌بینی هیجان‌های اخلاقی است که بر تصمیم‌گیری اخلاقی و رفتارهای مرتبط با آن در دوران نوجوانی تا بزرگسالی تأثیر دارد (اصلی پور و همکاران، ۱۳۹۷) مانند احساس گناه و شرم که هیجان‌های اخلاقی تلقی می‌شوند. این گروه از هیجان‌ها به فرد انگیزه می‌دهند تا از نظر اجتماعی خوب رفتار کند، پیرو قواعد اخلاقی باشد و به استانداردهای اخلاقی وفادار بماند (ترکمن و همکاران، ۱۳۹۷).

هیجان چندبعدی شرم، براساس خودآگاهی و اجتماع شکل گرفته است و به‌صورت هشدار عمل می‌کند که بیانگر وجود تصویری منفی از فرد در ذهن دیگران است. فرد می‌پندارد که ممکن است دیگران او را طرد کنند، کنار بگذارند یا به او آسیب بزنند. این دسته از ارزیابی‌های منفی در مورد تصورات دیگران درباره خود، شرم بیرونی نام دارند. در این وضعیت، کانون توجه دنیای بیرونی است که به دنبال آن، فرد اقداماتی در جهت جذاب کردن خود انجام می‌دهد تا از سوی سایرین طرد نشود. در این صورت کانون توجه، احساسات و قضاوت‌های منفی خود فرد است. به‌طور کلی این هیجان شرم آسیب‌زا، در شکل‌گیری مجموعه‌ای از آسیب‌های روانی مانند اختلالات تصویر بدنی و اختلالات مرتبط با خوردن مؤثر است (لورن و مالینن^۴، ۲۰۲۱؛ رافضی و اخوان خرازیان، ۱۳۹۵).

به‌طور کلی رابطه فرد با بدن و میزان پذیرش ظاهر او بازتاب برخی از دستاوردهای اساسی رشد کودکی و نوجوانی است. ما یک تصویر ادراکی اولیه از بدن خود در سال‌های اولیه کودکی می‌سازیم که عمدتاً شامل طرحواره‌های حسی-حرکتی است (چه حرکتی را می‌توان با بدن انجام داد) که بدن، ابزاری برای عمل در دنیای بیرونی دیده می‌شود (کالاش و همکاران^۵، ۲۰۲۳). این سازه با طیفی از پیامدهای نامطلوب، از جمله شروع اختلالات خوردن، عزت‌نفس ضعیف، افزایش عاطفه منفی و پریشانی هیجانی قابل توجه مرتبط است (اسکالی و همکاران^۶، ۲۰۲۳). ارتباط اختلال تصویر بدنی با هیجان، رفتارها، شناخت‌های منفی و رواج ایدئال‌های زیبایی غربی در ایران از راه‌های مختلف در سال‌های اخیر که مشکلات اجتماعی و روان‌شناختی بسیاری از جمله افزایش آسیب‌های تصویر بدنی را به دنبال داشته، نشان می‌دهد بررسی عوامل تداوم‌بخش و تسریع‌کننده آن برای ایجاد برنامه‌های مؤثر پیشگیری و درمان، و ارائه معیاری تشخیصی برای اختلال‌های کم‌اشتهایی روانی، پراشتهایی روانی و اختلال بدشکلی بدنی ضروری است. پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی، جهت‌گیری هدف اجتماعی و نارضایتی بدنی در میان دانش‌آموزان دختر، با تمرکز ویژه بر نقش میانجی عواطف اخلاقی انجام گرفت. با بررسی این روابط، این مطالعه به دنبال کمک به درک عوامل روان‌شناختی مؤثر بر نارضایتی بدنی در دانش‌آموزان دختر و اطلاع‌رسانی مداخلات بالقوه برای ارتقای بهزیستی آن‌ها است. در نتیجه، درک روابط بین نیازهای اساسی روان‌شناختی، جهت‌گیری هدف پیشرفت و اختلال عملکرد بدن در دانش‌آموزان دختر برای طراحی مداخلات مؤثر با هدف ارتقای تصویر بدنی مثبت و بهزیستی کلی ضروری است. با بررسی نقش میانجی عواطف اخلاقی در این روابط، هدف این مطالعه ارائه درک جامعی از مکانیسم‌ها و مسیرهایی است که این متغیرها از طریق آن با هم تعامل می‌کنند؛ بنابراین بررسی تصویر بدنی با توجه به نقش اساسی آن در ایجاد عزت‌نفس در بین جوانان و ارتقای سلامت جامعه ضروری به‌نظر می‌رسد. یافته‌های این مطالعه ممکن است یافته‌های مهمی برای طراحی مداخلات با هدف ارتقای تصویر بدنی مثبت، رفتارهای غذایی سالم و بهزیستی کلی در میان دانش‌آموزان دختر با جهت‌گیری زیادی با هدف پیشرفت داشته باشد. در ادامه مدل دیاگرامی پژوهش حاضر نشان داده شده است.

1. Amado Alonso et al.
2. moral emotions
3. Fontenelle et al.
4. Laurén & Malinen
5. Kalash et al.
6. Scully

شکل ۱. مدل مفروض خودتعیین‌گری، جهت‌گیری اهداف اجتماعی، احساس گناه و شرم و رضایت از تصویر بدن

۲. روش

۲-۱. جامعه، نمونه و روش اجرا

پژوهش حاضر، به روش مدل معادلات ساختاری، همبستگی بین متغیرهای نیازهای اساسی روان‌شناختی، جهت‌گیری هدف اجتماعی، نارضایتی بدنی و هیجان‌های اخلاقی را بررسی می‌کند. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه ناحیه ۱ و ۲ شهرستان بناب در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. با استفاده از فرمول کوکران، نمونه‌ای ۲۵۰ نفره به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه‌های تصویر بدن، انگیزش خودتعیین‌گری دسی وریان، جهت‌گیری هدف پیشرفت اجتماعی و هیجان‌های اخلاقی را تکمیل کردند. سپس با استفاده از مدل معادلات ساختاری، داده‌های به‌دست‌آمده تحلیل شدند. در این تحلیل، روابط بین متغیرها و گویه‌های سنجش هر متغیر با متغیر مربوط بررسی و مدل پیشنهادی ارزیابی و اعتبارسنجی شد. اقدامات لازم برای این منظور شامل شناسایی متغیرهای اصلی پژوهش، تهیه پرسشنامه‌ها برای سنجش متغیرها، تدوین فرضیه‌های پژوهش، طراحی مدل مفهومی براساس فرضیه‌ها، توزیع پرسشنامه‌ها و گردآوری داده‌ها، طراحی مدل ساختاری و اجرای مدل با نرم‌افزار AMOS بود. در فرایند پژوهش، شرکت‌کنندگان پس از جلب رضایت و توضیح متغیرها، پرسشنامه‌ها و هدف پژوهش، با توجه به معیارهای ورود و خروج در پژوهش مانند جنسیت دختر، مقطع تحصیلی متوسطه و علاقه به شرکت در پژوهش پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها محرمانه خواهد ماند و نیازی به درج نام در پرسشنامه‌ها نیست. همچنین به آن‌ها گفته شد که انتخاب آن‌ها کاملاً تصادفی بوده و در هر مرحله می‌توانند از پژوهش خارج شوند.

۲-۲. ابزارهای پژوهش

۲-۲-۱. پرسشنامه شکل بدن^۱ (BSQ)

1. Body Shape Questionnaire (BSQ)

برای سنجش تصویر بدن، از پرسشنامه بازنگری‌شده مقیاس شکل بدن کوپر و همکاران (۲۰۰۰) در ۳۴ گویه با مقیاس درجه‌بندی شش‌گزینه‌ای (از هرگز=۱ تا همیشه=۶) استفاده شد. مجموع امتیازات ۳۴ تا ۲۰۴ است. تفسیر نمرات برابر یا کمتر از ۸۰ نشانه رضایت از تصویر ذهنی از بدن، ۸۱ تا ۱۱۰ انحراف خفیف، ۱۱۱ تا ۱۴۰ نارضایتی متوسط و بیشتر از ۱۴۰ نشان‌دهنده نارضایتی شدید است. مؤمنی و همکاران (۱۳۹۵) برای بررسی روایی پرسشنامه رضایت از تصویر بدنی از تحلیل‌عاملی تأییدی استفاده کردند. شاخص‌های مجذور کا ۵/۴، RMSEA برابر با ۰/۰۳۱ و CFI برابر با ۰/۹۲۱ بود که نشانه روایی سازه مناسب پرسشنامه است. پایایی ابزار نیز ۰/۷۹ به‌دست آمد. همچنین ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس در مطالعات پروبست^۱ و همکاران (۲۰۰۸) ۰/۹۸ و ۰/۹۶ است. ضریب آلفای کرونباخ در مطالعه حاضر ۰/۸۴ محاسبه شد.

۲-۲-۲. پرسشنامه انگیزش خودتعیین‌گری دسی و ریان^۲ (SDS)

مقیاس انگیزش خودتعیین‌گری دسی و ریان (۱۹۸۵) با ۲۱ گویه با طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از ۱ (خیلی کم) تا ۵ (خیلی زیاد) دارای سه خرده‌مقیاس خودمختاری^۳، شایستگی^۴ و ارتباط^۵ است که ضریب پایایی آن برای کل آزمون ۰/۸۹ (دسی و ریان، ۲۰۰۴) و میزان ضریب پایایی به شیوه آلفای کرونباخ کل ۰/۹۵ مشاهده شد (ارفع بلوچی و همکاران، ۱۳۹۵). در این تحقیق برای بررسی روایی پرسشنامه انگیزش خودتعیین‌گری از تحلیل‌عاملی تأییدی در نرم‌افزار ایموس استفاده شد. مجذور کا ۷/۴، RMSEA برابر با ۰/۵۳ و CFI برابر ۰/۹۷ به‌دست آمد که نشانه تأیید مدل سه‌عاملی این پرسشنامه است. به این ترتیب ابزار از روایی برخوردار است. پایایی ابزار نیز به روش آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های نیاز به خودمختاری، ارتباط و شایستگی به‌ترتیب ۰/۸۷، ۰/۷۶ و ۰/۵۹ به‌دست آمد.

۳-۲-۲. جهت‌گیری هدف پیشرفت اجتماعی^۶ (SAGS)

مقیاس جهت‌گیری هدف پیشرفت اجتماعی ریان و هاپکینز (۲۰۰۳) با ۲۲ گویه پنج‌درجه‌ای (از ۱: «درمورد من صحیح نیست» تا ۵: «درمورد من بسیار صحیح است») سه نوع جهت‌گیری هدف اجتماعی یعنی صمیمیت اجتماعی، موقعیت اجتماعی و اجتناب را اندازه‌گیری می‌کند. ریان و شیم (۲۰۰۶) پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به‌دست آوردند. براساس تحلیل‌عاملی، سه عامل با ۱۶ گویه به‌دست آمد که شامل تبحر اجتماعی با ۷ گویه، عملکردگرایی اجتماعی با ۵ گویه و عملکردگریزی اجتماعی با ۵ گویه است. این سه عامل در کل ۵۳ درصد واریانس جهت‌گیری هدف پیشرفت اجتماعی را تبیین کردند. پایایی این ابزار برای خرده‌مؤلفه‌های تبحر اجتماعی، عملکردگرایی و عملکردگریزی اجتماعی با استفاده از آلفای کرونباخ به‌ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۲ و ۰/۶۳ بود (بدری گرگری و همکاران، ۱۳۸۹). در پژوهش حاضر، پایایی این ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به‌طور کلی ۰/۷۸ به‌دست آمد.

۴-۲-۲. پرسشنامه هیجانات اخلاقی شرم و احساس گناه^۷ (GSPS)

مقیاس گرایش به گناه و شرم کوهن و همکاران^۸ (۲۰۱۱) با ۱۶ گویه پنج‌درجه‌ای از ۱ تا ۵ برای سنجش دو بعد متمایزکننده احساس گناه با دو خرده‌مقیاس ارزیابی رفتار منفی و انجام اعمال جبرانی با خرده‌مقیاس‌های خودارزیابی منفی^۹ و رفتار کناره‌جویانه به دنبال افشای عمومی تخلف^{۱۰} (هرکدام ۸ گویه) تهیه شده است. در این مقیاس، سناریوهایی درمورد موقعیت‌هایی که افراد در زندگی روزمره با آن‌ها مواجه می‌شوند و واکنش آن‌ها به این موقعیت‌ها ارائه می‌شود. از افراد خواسته می‌شود تا خود را در آن موقعیت تصور کنند و میزان واکنش خود را در این شرایط مشخص کنند. کوهن و همکاران (۲۰۱۱)

1. Probst et al.

2. Self Determination Scale (SDS)

3. autonomy

4. competence

5. relatedness

6. Social Achievement Goal Scale (SAGS)

7. Guilt and Shame Proneness Scale (GSPS)

8. Cohen et al.

9. negative self-evaluations

10. withdrawal action tendencies following publically exposed transgressions

همبستگی زیاد میان خرده‌مقیاس‌های احساس گناه و همبستگی اندک خرده‌مقیاس‌های شرم با یکدیگر را نشان دادند. در پژوهش جوکار و کمالی (۱۳۹۴) ضرایب آلفای احساس گناه و احساس شرم به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۵۱ به دست آمد. همچنین در پژوهش ترکمن ملایری و شیخ‌الاسلامی (۱۳۹۶) روایی سازه مقیاس گرایش به شرم و گناه تأیید شد و ضریب آلفای کرونباخ برای گرایش به احساس گناه و گرایش به شرم به ترتیب ۰/۷۴ و ۰/۷۱ به دست آمد. در این تحقیق، بررسی روایی مقیاس گرایش به گناه و شرم کوهن، ولف پانتر و اینسکو با تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار ایموس صورت گرفت. شاخص مجذور کا ۶/۹، RMSEA برابر با ۰/۳۴ و CFI برابر ۰/۹۵ به دست آمد که نشانگر تأیید مدل دو عاملی این پرسشنامه است. در نتیجه ابزار از روایی سازه برخوردار است. پایایی کل ابزار نیز ۰/۸۷ به دست آمد. در پژوهش حاضر نیز روایی سازه مقیاس گرایش به شرم و گناه تأیید شده و ضرایب آلفای احساس گناه و احساس شرم به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۶۹ محاسبه شد.

۲-۳. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای بررسی مدل پیشنهادی، از روش تحلیل مسیر و روش همبستگی پیرسون استفاده شد. داده‌ها با نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۴ و AMOS نسخه ۲۴ تحلیل شدند.

۳. یافته‌ها

۳-۱. توصیف جمعیت‌شناختی

بازه سنی دانش‌آموزان ۱۳ تا ۱۵ بود. ۶۴ نفر (۲۵ درصد) از دانش‌آموزان در پایه هفتم، ۸۷ نفر (۳۵ درصد) در پایه هشتم و ۹۹ نفر (۴۰ درصد) در پایه نهم مشغول به تحصیل بودند. ۵ درصد دانش‌آموزان با فراوانی ۱۳ نفر معدل ۱۰ تا ۱۲، ۳۲ درصد با فراوانی ۸۰ نفر معدل ۱۴ تا ۱۶، ۲۸ درصد با فراوانی ۷۰ نفر معدل ۱۶ تا ۱۸ و ۳۵ درصد با فراوانی ۸۷ نفر معدل ۱۸ تا ۲۰ داشتند.

۳-۲. شاخص‌های توصیفی

برای تحلیل داده‌ها، از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی) و آمار استنباطی (مدل معادلات ساختاری و آزمون بوت‌استرپ) استفاده شد. در این راستا، بررسی رابطه بین متغیرها به کمک ضریب همبستگی پیرسون صورت گرفت. برای برآزش مدل پیشنهادی پژوهش، از مدل‌یابی معادلات ساختاری و برای بررسی نقش شرم و احساس گناه، از آزمون سوبل استفاده شد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی و همبستگی بین متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱	خودمختاری									
۲	شایستگی	۰/۴۳								
۳	ارتباط	۰/۲۶	۰/۴۶							
۴	هدف موقعیت اجتماعی	۰/۱۵	۰/۱۳	۰/۳۱						
۵	هدف صمیمیت اجتماعی	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۴۱					
۶	هدف اجتناب اجتماعی	۰/۰۷	۰/۰۴	۰/۰۶	۰/۴۶	۰/۴۱				
۷	احساس شرم	۰/۱۴	۰/۱۱	۰/۰۸	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۳			
۸	احساس گناه	۰/۰۶	۰/۰۹	۰/۱۴	۰/۲۹	۰/۰۶	۰/۲۶	۰/۴۹		
۹	نارضایتی از بدن	۰/۲۸	۰/۴۵	۰/۲۱	۰/۲۳	۰/۳۴	۰/۵۵	۰/۶۸	۰/۶۳	
۱۰	میانگین	۲۴/۰۲	۱۹/۰۶	۲۸/۱۶	۱۵/۳۳	۱۵/۳۷	۱۳/۰۲	۲۸/۶۱	۲۹/۴۴	۲۸/۲۸
۱۱	انحراف معیار	۴/۱۴	۴/۰۷	۵/۵۴	۴/۲۴	۴/۸۲	۳/۸۴	۷/۰۵	۸	۶/۸

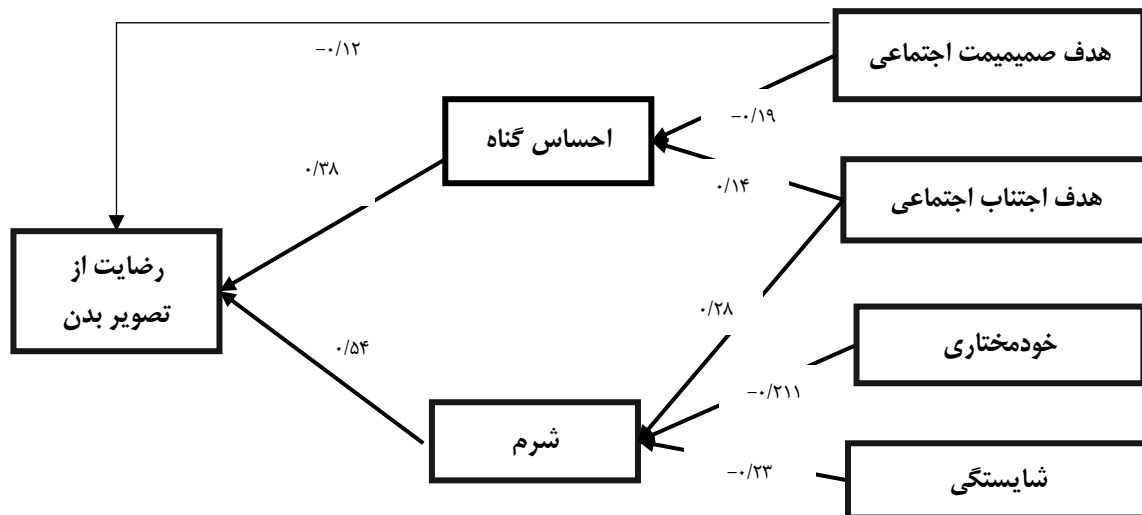
بر اساس مندرجات جدول ۱، روابط بین بیشتر متغیرهای پژوهش معنی‌دار است ($p < 0.05$). همچنین بیشترین میانگین و انحراف معیار مربوط به متغیر نارضایتی از بدن و کمترین میزان میانگین و انحراف معیار مربوط به متغیر هدف اجتماعی اجتنابی است. به منظور سنجش برآزش مدل پیشنهادی پژوهش از مدل معادلات ساختاری استفاده شد. ضرایب ساختاری آن در جدول ۲ ارائه شده است.

۳-۳. بررسی مدل ساختاری

جدول ۲. ضرایب ساختاری مدل پیشنهادی پژوهش

مسیرهای مستقیم	β	B	T	SE	P
هدف صمیمیت اجتماعی به احساس گناه	-۰/۲۱۵	-۰/۳۷۶	-۳/۲۶	۰/۱۱۲	۰/۰۰۱
خودمختاری به شرم	-۰/۲۱۱	-۰/۳۶	-۳/۶۷	۰/۰۹۸	۰/۰۰۱
هدف اجتناب اجتماعی به شرم	-۰/۲۸۹	۰/۵۳۱	۴/۹۱	۰/۱۰۸	۰/۰۰۱
شایستگی به شرم	-۰/۲۰۷	-۰/۴۱	-۴/۱۱	۰/۱	۰/۰۰۱
هدف اجتناب اجتماعی به احساس گناه	-۰/۱۷۶	۰/۳۶۵	۲/۶۶	۰/۱۳۷	۰/۰۰۸
صمیمیت اجتماعی به نارضایتی بدن	-۰/۱۳۲	-۰/۸۷۶	-۳/۳۶	۰/۲۶۱	۰/۰۰۱
احساس گناه به نارضایتی بدن	-۰/۴۳۲	۱/۵۱	۹/۶۵	۰/۱۵۷	۰/۰۰۱
شرم به نارضایتی بدن	-۰/۵۹۱	۲/۳۸	۱۳/۸۳	۰/۱۷۲	۰/۰۰۱

همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد، تمامی ضرایب مسیر معنادار هستند؛ چرا که P محاسبه‌شده کمتر از مقدار ۰/۰۰۱ است ($P < ۰/۰۰۱$). تنها مسیر اجتنابی به احساس گناه نیز در سطح ۰/۰۱ معنادار است. به دلیل معنادار بودن مسیرها به تحلیل مسیر پرداخته شد که در ادامه آمده است.

شکل ۲. مدل مفروض خودتعیین‌گری، جهت‌گیری اهداف اجتماعی، احساس گناه و شرم و رضایت از تصویر

جدول ۳. شاخص‌های برازش

شاخص‌ها	نتایج	وضعیت
X^2	۱۲/۹۶	قابل قبول
NFI	۰/۷	قابل قبول
CFI	۰/۹۹	قابل قبول
IFI	۰/۹۹	قابل قبول
TLI	۰/۸	قابل قبول
RFI	۰/۹۵	قابل قبول
RMSEA	۰/۳۵	قابل قبول

در این پژوهش، از چندین مشخصه برازندگی برای ارزیابی مدل معادلات ساختاری استفاده شد. شاخص‌های دو، شاخص برازندگی^۱ (GFI)، شاخص اصلاح‌شده برازندگی^۲ (AGFI)، شاخص برازش هنجار شده^۳ (NFI)، شاخص برازندگی تطبیقی^۴

1. goodness of fit index
 2. adjusted goodness of fit index
 3. normed fit index
 4. comparative fit index

(CFI) و شاخص ریشه میانگین مربعات خطای تقریبی RMSEA^۱ به منظور ارزیابی برازش مدل استفاده شد. این شاخص‌ها معیارهای مختلفی برای اندازه‌گیری برازش مدل ارائه می‌دهند؛ برای مثال، χ^2 دو باید در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ باشد تا بتوان مدل را مناسب قلمداد کرد. GFI و AGFI باید به یک نزدیک باشند تا برازش مدل بهتر شود. همچنین NFI و CFI باید به ترتیب بیش از ۰/۸ و ۰/۹ باشند تا نشان دهند مدل به خوبی با داده‌ها تطبیق دارد. در نهایت، RMSEA باید در محدوده ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ باشد تا برازش مدل قابل قبول باشد. در این پژوهش، با توجه به جدول ۳ همه شاخص‌های برازندگی نشان دادند مدل پژوهش برازنده داده‌ها است و نیاز به اصلاح ندارد.

جدول ۴. نتایج آزمون سوبل

مقدار P	سوبل	مسیر غیرمستقیم
۰/۰۰۱	-۴/۴۳	جهت‌گیری هدف صمیمیت اجتماعی به نارضایتی بدنی با میانجی احساس گناه
۰/۰۰۱	۴/۶۵	جهت‌گیری هدف اجتماعی اجتنابی به نارضایتی بدنی با میانجی احساس گناه
۰/۰۰۱	۳/۳	جهت‌گیری هدف اجتماعی اجتنابی به نارضایتی بدنی با میانجی شرم
۰/۰۰۱	-۳/۴۷	خودمختاری به نارضایتی بدنی با میانجی شرم
۰/۰۰۱	-۴/۷۴	شایستگی به نارضایتی بدنی با میانجی شرم

مطابق نتایج آزمون سوبل در جدول ۴، مسیر غیرمستقیم صمیمیت اجتماعی به نارضایتی بدنی با میانجی احساس گناه معنادار است. همچنین مسیر جهت‌گیری هدف اجتناب اجتماعی به نارضایتی بدنی با میانجی احساس گناه، مسیر جهت‌گیری هدف اجتناب اجتماعی به نارضایتی بدنی با میانجی شرم و نیز مسیر خودمختاری و شایستگی به نارضایتی بدنی با میانجی شرم معنادار است ($P < 0/01$).

۴. بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با بررسی نقش میانجی‌گری هیجان اخلاقی در رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی و جهت‌گیری هدف اجتماعی با نارضایتی بدنی در دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر بناب نشان داد خرده‌مقیاس‌های شرم و احساس گناه در رابطه بین رویکرد تسلطی اجتنابی، خودمختاری و شایستگی با نارضایتی بدنی نقش میانجی دارند. این یافته با تحقیقات پیشین همسو است (رافضی و همکاران، ۱۳۹۵؛ باردون و همکاران، ۲۰۰۷؛ بریچاک و همکاران، ۲۰۱۸؛ لورن و مالینن، ۲۰۲۱؛ نیتو و همکاران، ۲۰۲۳؛ ونستینکست و همکاران، ۲۰۰۶). روابط بین متغیرها به این صورت است که بین خودتعیین‌گری دانش‌آموزان دختر و تصویر بدن رابطه وجود دارد. نظریه خودتعیین‌گری بیان می‌کند که افراد دارای سه نیاز روان‌شناختی اساسی شایستگی، ارتباط و استقلال هستند (دسی و رایان، ۱۹۸۵). براساس خودتعیین‌گری، این نیازها برای عملکرد بهینه و رفاه در حوزه‌های مختلف، از جمله پیشرفت تحصیلی و روابط اجتماعی ضروری هستند. به عبارت دیگر، کمبود خودتعیین‌گری ممکن است تلاش برای کنترل ظاهر بدن و نگرانی‌های مربوط به آن را به دنبال داشته باشد (توگرسن-انتومانی و همکاران، ۲۰۰۷). همچنین خودتعیین‌گری زیاد در افزایش اعتمادبه‌نفس و ارزش خود نقش مهمی دارد و سبب می‌شود فرد بهتر بتواند با موقعیت‌های تنش‌زا و ناخوشایند زندگی کند. عزت‌نفس و ترس از ارزیابی منفی نیز به‌عنوان عوامل مؤثر در اضطراب اجتماعی شناخته شده‌اند. خانواده، آشنایان و رسانه‌ها نیز نقش مهمی در شکل‌گیری تصویر بدن فرد دارند. در این راستا مطالعه هاشمیان و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد والدین و نگرش فرهنگی-اجتماعی از گروه‌های اصلی هستند که دختران جوان به آن‌ها رجوع می‌کنند و نگرش و نظرات آن‌ها در شکل‌گیری و مدیریت بدن خود تأثیرگذار است. افراد عموماً با آشنایان خود در تماس مکرر هستند و تلاش می‌کنند نظر و رضایت آنان را جلب کنند. به عبارت دیگر، نگرش والدین به خودتعیین‌گری بر فرد تأثیر می‌گذارد و سپس فرد به آن واکنش نشان می‌دهد.

1. root mean square error of approximation

2. Thøgersen-Ntoumani et al.

کش و همکاران^۱ (۲۰۰۴) دریافتند دو خرده‌مقیاس خودمختاری و شایستگی به‌طور معناداری با نمرات پرسشنامه نارضایتی تصویر بدن همبستگی مثبت دارند. در مجموع تکیه بر ظاهر برای تعریف خود، نشان‌دهنده اختلال در عملکرد متغیرهای روان‌شناختی است که به افزایش حساسیت به تصاویر رسانه‌ای مرتبط منجر می‌شود. شایستگی فرد در تعاملات اجتماعی و تأثیرگذاری بر محیط، نیازی است که باید به آن پاسخ داده شود. این شایستگی نشان‌دهنده توانایی فرد در کسب فرصت‌ها برای تمرین و نمایش توانایی‌های خود است. همچنین فرد باید قادر باشد به پیامدهای مطلوب دسترسی پیدا کند و احساس قابلیت تأثیرگذاری و تسلط بر محیط کند (دسی و ریان، ۲۰۰۴). در مطالعه قلعه‌ایها و همکاران (۱۳۹۰) مشاهده شد دانش‌آموزان مبتلا به افسردگی اساسی و افراد غیرافسرده علائم حذف عضو، جایگزینی نادرست اندام، اندازه غیرممتعارف، بدریختی تصویر، تناسب نادرست اندام‌ها، و استفاده از اشکال هندسی برای ترسیم و جایگزینی نادرست تصویر در نقاشی گروه مورد نظر را بیشتر نشان می‌دهند. همچنین رضایت بدنی در گروه غیرافسرده با انگیزش درونی بیشتر همراه است. زنان و دختران نیز به دلیل ارزش قائل شدن برای ظاهر، دچار اضطراب نارضایتی بدنی و احساس شرمندگی می‌شوند و برای پرکردن فاصله بین ظاهر فعلی و ظاهر ایدئال، به لاغری تمایل دارند. ارزیابی آن‌ها از ظاهرشان با ارزیابی‌شان از سلامتی رابطه دارد و هرچه به جذابیت و ظاهر محبوب خود معتقد باشند، سلامتی خود را بالاتر ارزیابی می‌کنند و کیفیت زندگی بهتری نیز خواهند داشت. در نهایت، متغیرهای رضایت از تصویر ذهنی بدنی با خودتعیین‌گری باورهای قوی‌تر درباره خودکارآمدی مرتبط است و با تغییر در این باورها، آرامش و شادی، توانمندی، هدفمندی و در نهایت خودتعیین‌گری افزایش می‌یابد.

جهت‌گیری هدف اجتماعی^۲ تمایل فرد به تمرکز بر مقایسه اجتماعی و تمایل به برآوردن استانداردها و انتظارات اجتماعی است (رایان و شیم، ۲۰۰۶). در صورتی که اهداف به‌عنوان بازنمایی شناختی حوادث، رخدادهای آینده و برانگیزاننده رفتار تعریف شوند، اهداف انتخابی فرد برای خود در راستای دستیابی به پیامدهای اجتماعی خاص هستند که می‌توانند بر تصویر ذهنی از بدن تأثیر داشته باشند (بدری گرگری و همکاران، ۱۳۸۹). در سال‌های اخیر، رابطه جهت‌گیری هدف پیشرفت اجتماعی با برخی رفتارها و عملکردها مطالعه شده است؛ برای مثال در مطالعه ریان و هاپکینز (۲۰۰۳) رابطه مثبت جهت‌گیری هدف تبحر اجتماعی با رفتارهای مثبت و عملکرد گریزی اجتماعی با رفتارهای ناسازگارانه نشان داده شده است. نتایج مطالعه ریان و همکاران، (۲۰۰۱) نیز حاکی از رفتار اجتناب از جست‌وجوی حمایت در افراد دارای جهت‌گیری موقعیت اجتماعی و تمایل به جست‌وجوی حمایت از دیگران در افراد دارای جهت‌گیری هدف صمیمیت اجتماعی است. هنگامی که دانش‌آموزان دختر دارای جهت‌گیری هدف اجتماعی قوی هستند، ممکن است در مقایسه اجتماعی دائمی با دیگران، به‌ویژه از نظر ظاهر و جذابیت ظاهری، شرکت کنند. این مقایسه مداوم سبب تصورات منفی از بدن و افزایش نارضایتی از بدن می‌شود. دانش‌آموزان دختری که رعایت استانداردها و انتظارات اجتماعی را در اولویت قرار می‌دهند، ممکن است برای انطباق با آرمان‌های زیبایی اجتماعی تحت فشار باشند که دغدغه تصویر بدن را تقویت می‌کند (هولشتاین و همکاران^۳، ۲۰۰۴). خرم قاضیان و عاطف وحید (۱۳۹۶) در مطالعه «نقش تصویر بدنی در پیش‌بینی جهت‌گیری هدف افراد دارای معلولیت جسمی حرکتی» نتیجه گرفتند که تصویر بدنی به‌طور معنی‌داری جهت‌گیری هدف را در افراد ناتوان جسمی و حرکتی پیش‌بینی می‌کند و در جهت‌گیری هدف اجتماعی افراد ناتوان جسمی و حرکتی دخیل است.

ریان و شیم (۲۰۰۶) نیز در پژوهش خود پیامدهای متفاوت سه مؤلفه اهداف پیشرفت اجتماعی مانند ارتباط اهداف رشد اجتماعی با روابط مثبت اجتماعی، پذیرش خود، رشد شخصی و سازگاری اجتماعی، همچنین ارتباط مثبت جهت‌گیری هدف عملکردگریزی اجتماعی با نگرانی اجتماعی و نیز ارتباط منفی آن با رشد شخصی و خودمختاری را نشان دادند. جهت‌گیری هدف افراد می‌تواند بر میزان استرس و بهزیستی روان‌شناختی آن‌ها تأثیر داشته باشد. نظریه جهت‌گیری هدف پیشرفت می‌تواند ساختار مناسبی باشد برای بررسی اینکه چرا برخی افراد دچار اضطراب می‌شوند. این نظریه به توصیف و ارزیابی رفتار افراد براساس

1. Cash et al.
2. Social goal orientation
3. Hollenstein et al.

هدفی که دارند کمک می‌کند. اتخاذ اهداف عملکرد گرایشی اغلب در کنار اضطراب بروز می‌یابد؛ زیرا با نتیجه غیرقابل کنترل و نمایش خارجی همراه است (دیزینگر و سالمون^۱، ۲۰۲۲).

همچنین نتایج پژوهش حاضر حاکی از رابطه بین هیجان‌های اخلاقی با تصویر بدن دانش‌آموزان دختر است. هیجان‌های اخلاقی ذاتاً عمدی هستند و بنابراین به شدت به تجربیات و ارزیابی‌های فرد از دنیای اجتماعی بستگی دارند. هیجان‌هایی مانند احساس گناه براساس درک شرایط شخص دیگر یا استانداردهای اخلاقی درونی شده خود فرد است. بعد عاطفی تصویر بدن بیانگر هیجان‌ات و عواطفی است که افراد درمورد ظاهر و عملکرد بدن خود تجربه می‌کنند. این احساسات و عواطف معمولاً به‌عنوان اضطراب اجتماعی و احساسات خودآگاه مرتبط با بدن مانند شرم، گناه، خجالت، حسادت، و غرور ارزیابی می‌شوند که شرم و گناه مربوط به بدن هردو احساسات خودآگاهانه و دارای ظرفیت منفی هستند، اما شرم تمرکزی کلی بر خود دارد (برای مثال من جذاب نیستم)؛ درحالی که احساس گناه بر رفتار خاصی متمرکز است (برای نمونه من کاری برای بهبود ظاهرم انجام ندادم). تصویر بدن می‌تواند مثبت یا منفی باشد. تصویر مثبت بدن به عشق و احترام کلی به ظاهر و عملکرد بدن اشاره دارد و شامل قدردانی و پذیرش بدن است. کسانی که تصویر بدنی مثبت‌تری دارند، تمایل دارند از یک مفهوم‌سازی گسترده از زیبایی استفاده کنند و به‌جای ظاهر بر درون خود تمرکز کنند. تصویر مثبت از بدن ممکن است به‌صورت ادراک دقیق از بدن، افکار مثبت، باورها (مانند رضایت)، احساسات (از قبیل غرور) به بدن و رفتارهای تقویت‌کننده سلامت (نظیر اهمیت‌دادن) و سازگاری (مانند خودسازی مثبت) بیان شود. برعکس، تصویر منفی بدن شامل جنبه‌های آسیب‌شناختی تصویر بدن می‌شود و می‌تواند به‌صورت ادراک‌های نادرست، افکار منفی، باورها (مانند نارضایتی)، احساسات (مانند شرم و گناه) و رفتارهای پرخطر یا ناسازگار (مانند ورزش بیش‌ازحد) بیان شود. به این ترتیب، این هیجان‌ها یک مؤلفه شناختی دارند؛ زیرا نیازمند درکی اساسی از تعارض می‌شود. هیجان‌های اخلاقی کودکان ممکن است نقشی اساسی در رشد استدلال اخلاقی آن‌ها داشته باشد. به‌طور خاص، گزارش‌های نظری درباره هیجان‌های اخلاقی پیشنهاد کرده‌اند که هیجان‌های اخلاقی ممکن است بخش مهمی از این باشد که چرا کودکان توجیهات اخلاقی را در موقعیت‌های اخلاقی پیچیده به کار می‌برند و چرا به معیارهای اخلاقی خود پایبند هستند یا نیستند (کیلن و سمنتا، ۲۰۱۳).

هیجان‌های اخلاقی نیاز به خودآگاهی و بازنمایی خود دارند و بنابراین با احساسات اولیه متفاوت‌اند (تریسی و رایبیز، ۲۰۰۷). به این ترتیب، این هیجان‌ها دیرتر از هیجان‌های اولیه مانند شادی یا ترس ظاهر می‌شوند. ویژگی مهم دیگر این است که این هیجان‌ها از نظر شناختی پیچیده هستند و ممکن است به مهارت‌های نظریه ذهن نیاز داشته باشند. تصور می‌شود درک دقیق‌تری از احساسات اخلاقی، مانند احساس گناه یا شرم، در حدود ۶ تا ۸ سالگی ظاهر می‌شود (لاگاتوتا و تامپسون^۲، ۲۰۰۷). محققان استدلال کرده‌اند که وجود هیجان‌های اخلاقی نشان‌دهنده آگاهی اخلاقی یا آغاز خود اخلاقی است (کلر^۳، ۲۰۰۴؛ کلر و همکاران^۴، ۲۰۰۹؛ مالتی و لاتزکو^۵، ۲۰۱۰). عواطف اخلاقی پایه اولیه‌ای را برای رشد خود اخلاقی و گرایش‌های کنش اخلاقی فراهم می‌کنند؛ زیرا نشان می‌دهند که خود به یک هنجار متعهد است (مالتی و همکاران^۶، ۲۰۰۹؛ مالتی و کرتناور^۷، ۲۰۱۳). به‌طور کلی این گروه از افراد، روزانه ساعت‌ها درگیر مشغله‌های ذهنی و افکار مزاحم در رابطه با نقص‌های ظاهری غیرقابل مشاهده هستند که با رفتارهای تکراری در تلاش برای تأیید، استتار یا بهبود ظاهر مانند خیره‌شدن در آینه، نظافت بیش‌ازحد، کسب اطمینان خاطر و استفاده افراطی از روش‌های زیبایی همراه می‌شوند. چنین رفتارها و مشغله‌هایی اغلب با هیجان‌هایی مانند شرم، خجالت و انزجار همراه است و توانایی فرد را در روابط اجتماعی مختل می‌کند.

1. Dasinger & Solmon
2. Lagattuta & Thompson
3. Keller
4. Keller et al.
5. Malti & Latzko
6. Malti et al.
7. Malti & Krettenauer

با توجه به محدودیت‌های این پژوهش، نتایج و استنتاج‌های آن باید با احتیاط در نظر گرفته شوند. برخی از محدودیت‌ها شامل مجوزهای لازم برای دسترسی به حجم نمونه لازم برای اجرای پژوهش، استفاده از پرسشنامه‌ها که تعداد زیاد سوالات آن‌ها سبب طولانی شدن زمان اجرا می‌شود و تعمیم‌پذیری محدود نتایج به دلیل انجام پژوهش درباره دختران شهر بناب است.

همچنین عدم دسترسی به نسخه سه نرم‌افزار پی.ال.اس. محدودیت دیگر است. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، از طرح‌های آزمایشی و ابزارهای متعدد و بررسی‌های آزمایشگاهی استفاده شود تا صحت داده‌های جمع‌آوری شده بهبود یابد. پژوهش‌های آتی باید روابط میان متغیرهای پژوهش را در نمونه‌های دیگر نیز بررسی کنند و حجم نمونه بیشتری را در بررسی اثربخشی درمان‌ها استفاده کنند تا تعمیم‌پذیری نتایج افزایش یابد. در نهایت، در پژوهش‌های آتی باید به بررسی دقیق‌تر اثربخشی درمان‌های انگیزشی و هیجانی بر تصویر بدن دختران و مقایسه آن با رویکردهای درمانی دیگر و تأثیر آن بر سایر اختلالات هیجانی در دختران توجه شود. همچنین باید در سطح اجرایی، غربالگری از نظر ابتلا به تصویر بدن روانی در برنامه‌های غربالگری روتین برای دختران گنجانده شود و در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های آموزشی، استفاده از درمان‌های انگیزشی و هیجانی برای دختران با مشکلات تصویر بدن ترویج یابد.

۵. ملاحظات اخلاقی

اصول اخلاقی در این مقاله رعایت شده است. اطلاعات محرمانه ماند و شرکت‌کنندگان اجازه داشتند در صورت تمایل، از پژوهش خارج شوند.

۶. حمایت مالی

پژوهش حاضر هیچ‌گونه کمک مالی‌ای از سازمان‌های تأمین مالی دریافت نکرده است.

۷. تعارض منافع

در پژوهش حاضر هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- ارفع بلوچی، ف.، کارشکی، ح.، آهنچیان، م.، ناصریان، ح.، و افشاری‌زاده، ا. (۱۳۹۵). ساخت و اعتباریابی مقیاس نیاز پژوهشی معلمان مقطع متوسطه شهر مشهد براساس نظریه خودتعیین‌گری. *رویکردهای نوین آموزشی*، ۱۱(۲)، ۲۷-۴۴.
<https://doi.org/10.22108/nea.2016.21379>
- اصلی پور، ع.، کاویان‌فر، ح.، خسروجاوید، م.، و هاشمی، س. (۱۳۹۷). مقایسه تصمیم‌گیری اخلاقی، پیش‌بینی هیجان اخلاقی، سبک حل مسئله اجتماعی در دانش‌آموزان تک‌والدی و عادی. *مجله روانشناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۷(۴)، ۷-۱۹.
https://jss.uma.ac.ir/article_744.html
- بدری‌گرگری، ر.، حسینی‌نسب، د.، و حقی، ح. (۱۳۸۹). رابطه اهداف پیشرفت اجتماعی و مهارت‌های ارتباط میان‌فردی در دانشجویان دانشگاه تبریز. *مطالعات روان‌شناختی*، ۶(۳)، ۲۹-۴۴.
<https://doi.org/10.22051/psy.2010.1576>
- ترکمن ملایری، م.، و شیخ‌الاسلامی، ر. (۱۳۹۶). تبیین علی رفتار جامعه‌پسند نوجوانان براساس فلسفه فراهیجانی مادر و هیجان‌ات اخلاقی. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*، ۷(۲۸)، ۱-۲۲.
https://www.socialpsychology.ir/article_75336.html
- جوکار، ب.، و کمالی، ف. (۱۳۹۴). بررسی رابطه معنویت و احساس شرم و گناه. *فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، ۵(۱۴)، ۳-۲۰.
https://ciu.nahad.ir/article_254.html
- خرم قاضیان، م.، و عاطف وحید، ط. (۱۳۹۶). نقش تصویر بدنی در پیش‌بینی جهت‌گیری هدف افراد دارای معلولیت جسمی حرکتی. *همایش بین‌المللی روان‌شناسی و مطالعات اجتماعی*، ۲۰ اسفند ۱۳۹۶، تهران.
<https://civilica.com/doc/747475>
- رافعی، ز.، و اخوان خرازیان، ف. (۱۳۹۵). رابطه شرم تصویر بدنی با جرأت‌ورزی، اضطراب اجتماعی و شاخص توده بدنی در اعضای باشگاه‌های ورزشی تهران. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*، ۶(۲۱)، ۱۵-۳۱.
https://www.socialpsychology.ir/article_62971.html

- قلعه‌ای‌ها، ع، ضرابیان، م، حقیقی، م، و شیرخانلو، ن. (۱۳۹۰). مقایسه اختلال در تصویر ذهنی از بدن، در بیماران مبتلا به افسردگی اساسی و افراد غیر افسرده. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند*، ۱۸(۱)، ۲۴-۱۸. <http://journal.bums.ac.ir/article-1-921-fa.html>
- مؤمنی، م، قربانی، ا، و حسن دوست، ف. (۱۳۹۴). پیش‌بینی‌کننده‌های ناراضی‌ای از تصویر ذهنی بدن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین. *نشریه روان پرستاری*، ۴(۱)، ۳۷-۲۸. <http://ijpn.ir/article-1-765-fa.html>
- هاشمیان، م، افلاک سیر، ع، گودرزی، م، و رحیمی، ج. (۱۴۰۰). رابطه سبک دلبستگی با نگرش به تصویر بدنی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه: نقش واسطه‌ای نگرش فرهنگی-اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود. *پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*، ۱۱(۲)، ۲۶-۱. <https://doi.org/10.22108/cbs.2022.131524.1598>

References

- Amado Alonso, D., León-del-Barco, B., Mendo-Lázaro, S., & Iglesias Gallego, D. (2020). Examining body satisfaction and emotional-social intelligence among school children: Educational implications. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(6), 2120. <https://doi.org/10.3390/ijerph17062120>
- Arfaa Baluchi, F., Kareshk, H., Ahanchian, M., Naserian, H., & Afsharizadeh, A. (2016). Construct and validate the scale of research needs for mashhad city high school teachers based on self-determination theory. *New Educational Approaches*, 11(2), 27-44. <https://doi.org/10.22108/nea.2016.21379> (In Persian)
- Aslipoor, A., Kavianfar, H., Khosrojavid, M., & Hashemi, S. (2019). Comparison of moral decision making, moral emotion expectancy, and social problem-solving style in single-parent and normal students. *Journal of School Psychology*, 7(4), 7-19. https://jss.uma.ac.ir/article_744.html?lang=en (In Persian)
- Badri Gargari, R., Hosseininasab, D., & Haghi, H. (2010). The Study of the relationship between social achievement goals and communication skills in University Students. *Journal of Psychological Studies*, 6(3), 29-44. <https://doi.org/10.22051/psy.2010.1576> (In Persian)
- Bardone-Cone, A. M., Wonderlich, S. A., Frost, R. O., Bulik, C. M., ... & Simonich, H. (2007). Perfectionism and eating disorders: Current status and future directions. *Clinical Psychology Review*, 27(3), 384-405. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.12.005>
- Brichacek, A., Neill, J., & Murray, K. (2018). The effect of basic psychological needs and exposure to idealized Facebook images on university students' body satisfaction. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12(3), Article 2. <https://doi.org/10.5817/CP2018-3-2>
- Cardaci, N., Bromberg, M., & Luong, K. (2022). I'm a celebrity, don't get me out of here: How law and celebrity advocacy can protect young people from miracle weight loss products' advertising on social media. *Hastings Journal on Gender and the Law*, 33(1), 29. <https://repository.uclawsf.edu/hwlj/vol33/iss1/4/>
- Cash, T. F., Phillips, K. A., Santos, M. T., & Hrabosky, J. I. (2004). Measuring "negative body image": Validation of the Body Image Disturbance Questionnaire in a nonclinical population. *Body Image*, 1(4), 363-372. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2004.10.001>
- Chua, S. N., Craddock, N., Rodtanaporn, W., Or, F., & Austin, S. B. (2023). Social media, traditional media, and other body image influences and disordered eating and cosmetic procedures in Malaysia, Singapore, Thailand, and Hong Kong. *Body Image*, 45, 265-272. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2023.03.010>
- Cohen, T. R., Wolf, S. T., Panter, A. T., & Insko, C. A. (2011). Introducing the GASP scale: A new measure of guilt and shame proneness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(5), 947-966. <https://doi.org/10.1037/a0022641>
- Cooper, P. J., Taylor, M. J., Cooper, Z., & Fairbum, C. G. (1987). The development and validation of the Body Shape Questionnaire. *International Journal of Eating Disorders*, 6(4), 485-494. [https://doi.org/10.1002/1098-108X\(198707\)6:4<485::AID-EAT2260060405>3.0.CO;2-O](https://doi.org/10.1002/1098-108X(198707)6:4<485::AID-EAT2260060405>3.0.CO;2-O)

- Dasinger, T. M., & Solmon, M. A. (2022). Exploring the relationships among achievement goal theory, state anxiety, and intentions to be physically active. *International Journal of Sport, Exercise and Health Research*, 6(2), 74-80. <https://doi.org/10.31254/sportmed.6112>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality*, 19(2), 109-134. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(85\)90023-6](https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-6)
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2004). *Handbook of self-determination research*. University Rochester Press.
- Ferdousi, J. S., Bradley, G. L., & Carlini, J. (2023). Through thick and thin: Exposure to instagram advertisements and willingness to engage in appearance-altering practices. *The Journal of Psychology*, 157(6), 367-388. <https://doi.org/10.1080/00223980.2023.2221014>
- Fontenelle, L. F., de Oliveira-Souza, R., & Moll, J. (2015). The rise of moral emotions in neuropsychiatry. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 17(4), 411-420. <https://doi.org/10.31887/DCNS.2015.17.4/fontenelle>
- Ghaleiha, A., Zarabian, M., Haghighi, M., & Shirkhanlo, N. (2011). Comparison of the disturbance in mental image of the body in patients with major depression disorder and non-depressed persons. *Journal of Birjand University of Medical Sciences*, 18(1), 18-24. <http://journal.bums.ac.ir/article-1-921-en.html> (In Persian)
- Goncalves, T., Niemivirta, M., & Lemos, M. S. (2017). Identification of students' multiple achievement and social goal profiles and analysis of their stability and adaptability. *Learning and Individual Differences*, 54, 149-159. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2017.01.019>
- Guan, J., Xiang, P., Land, W., & Hamilton, X. D. (2023). Age and gender differences in achievement goal orientations in relation to physical activity. *Perceptual and Motor Skills*, 130(1), 80-93. <https://doi.org/10.1177/00315125221139000>
- Hashemian, M., Aflakseir, A., Goudarzi, M., & Rahimi, C. (2021). The relationship between attachment styles and attitudes toward body image in high school girl students: The mediating role of socio-cultural attitudes toward appearance and self-acceptance. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences*, 11(2), 1-26. <https://doi.org/10.22108/cbs.2022.131524.1598> (In Persian)
- Heider, N., Spruyt, A., & De Houwer, J. (2018). Body dissatisfaction revisited: On the importance of implicit beliefs about actual and ideal body image. *Psychologica Belgica*, 57(4), 158-173. <https://doi.org/10.5334/pb.362>
- Hollenstein, T., Granic, I., Stoolmiller, M., & Snyder, J. (2004). Rigidity in parent—child interactions and the development of externalizing and internalizing behavior in early childhood. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 32(6), 595-607. <https://doi.org/10.1023/b:jacp.0000047209.37650.41>
- Jokar, B., & Kamali, F. (2015). Relation between spirituality and the feeling of shame and sin. *Culture in the Islamic University*, 5(14), 3-21. https://ciu.nahad.ir/article_254.html?lang=en (In Persian)
- Kalash, N., Harb, H., Zeeni, N., El Khoury, M., & Mattar, L. (2023). Determinants of body image disturbance and disordered eating behaviors among self-identified LGBTQ individuals. *Journal of Eating Disorders*, 11(1), 87. <https://doi.org/10.1186/s40337-023-00810-2>
- Keller, M. (2004). Self in relationship. In D. K. Lapsley, & D. Narvaez (Eds.), *Moral Development, Self, and Identity* (1st ed, pp. 269-300). New York: Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781410610256>
- Keller, M., Brandt, A., & Sigurdardóttir, G. (2009). “Happy” and “unhappy” victimizers: The development of moral emotions from childhood to adolescence. In W. Koops, D. Brugman, T. J. Ferguson, & A. Sanders (Eds.), *The development and structure of conscience* (pp. 253-267). Hove, UK: Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9780203869215>

- Khorram Qazian, M., Atef Vahid, T. (2018). The role of body image in predicting goal orientation of people with physical and motor disabilities, *International Conference on Psychology and Social Studies*, 11 March 2018, Tehran, Iran. <https://civilica.com/doc/747475> (In Persian)
- Killen, M., & Smetana, J. G. (2013). *Handbook of moral development*. New York: Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9780203581957>
- Kiser, E. T. (2023). Understanding adherence to cognitive behavioral therapy (CBT) in clinicians who treat eating disorders: A self-determination theory approach. *Doctoral dissertation in clinical Psychology*, Department of Psychology and Philosophy, Sam Houston State University. <https://hdl.handle.net/20.500.11875/3472>
- Lacroix, E., Smith, A. J., Husain, I. A., Orth, U., & von Ranson, K. M. (2023). Normative body image development: A longitudinal meta-analysis of mean-level change. *Body image*, 45, 238-264. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2023.03.003>
- Lagattuta, K. H., & Thompson, R. A. (2007). The development of self-conscious emotions: Cognitive processes and social influences. In J. L. Tracy, R. W. Robins, & J. P. Tangney (Eds.), *The self-conscious emotions: Theory and research* (pp. 91-113). New York: Guilford.
- Laurén, K., & Malinen, A. (2021). Shame and silences: Children's emotional experiences of insecurity and violence in postwar Finnish families. *Social History*, 46(2), 193-220. <https://doi.org/10.1080/03071022.2021.1892314>
- Liu, Y., Zhang, F., Wang, Z., Cao, L., Wang, J., Na, A., ... & Zhao, X. (2016). Overgeneral autobiographical memory at baseline predicts depressive symptoms at follow-up in patients with first-episode depression. *Psychiatry Research*, 243, 123-127. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.06.029>
- Malti, T., & Krettenauer, T. (2013). The relation of moral emotion attributions to prosocial and antisocial behavior: A meta-analysis. *Child Development*, 84(2), 397-412. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2012.01851.x>
- Malti, T., & Latzko, B. (2010). Children's moral emotions and moral cognition: Towards an integrative perspective. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 129, 1-10. <https://doi.org/10.1002/cd.272>
- Malti, T., Gummerum, M., Keller, M., & Buchmann, M. (2009). Children's moral motivation, sympathy, and prosocial behavior. *Child Development*, 80(2), 442-460. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2009.01271.x>
- Momeni, M., Ghorbani, A., & Hasandoost, F. (2016). predictors of body image dissatisfaction among students of Qazvin University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 4(1), 28-37. <http://ijpn.ir/article-1-765-en.html> (In Persian)
- Nieto-Casado, F. J., Vansteenkiste, M., Brenning, K., ... & Antolín-Suárez, L. (2023). Basic psychological needs and suicidal ideation: Testing an integrative model in referred and non-referred adolescents. *Current Psychology*, 43, 6438-6449. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04816-6>
- Okello, W. K. (2023). "Look a Negro!": Self-authorship, self-definition, and the wake of anti-blackness. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 37(4), 990-1005. <https://doi.org/10.1080/09518398.2023.2178684>
- Parent, M. C., Schwartz, E. N., & Bradstreet, T. C. (2016). Men's body image. In Y. J. W. S. R. Wester (Ed.), *APA handbook of men and masculinities* (pp. 591-614). Washington, DC, US: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14594-027>
- Probst, M., Pieters, G., & Vanderlinden, J. (2008). Evaluation of body experience questionnaires in eating disorders in female patients (AN/BN) and nonclinical participants. *International Journal of Eating Disorders*, 41(7), 657-665. <https://doi.org/10.1002/eat.20531>
- Rafezi, Z., & Akhavan Kharazian, F. (2016). Relationship among body image shame, assertiveness, social anxiety and body mass index in members of Tehran gymnasiums. *Social Psychology Research*, 6(21) 15-31. https://www.socialpsychology.ir/article_62971.html (In Persian)

- Rosenqvist, E., Konttinen, H., Berg, N., & Kiviruusu, O. (2023). Development of body dissatisfaction in women and men at different educational levels during the life course. *International Journal of Behavioral Medicine*, 31(5), 718–729. <https://doi.org/10.1007/s12529-023-10213-x>
- Ryan, A. M., & Hopkins, N. B. (2003). Achievement goals in the social domain. *Chicago: University of Illinois, Urbana-Champaign, Unpublished manuscript*.
- Ryan, A. M., & Shim, S. S. (2006). Social achievement goals: The nature and consequences of different orientations toward social competence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(9), 1246-1263. <https://doi.org/10.1177/0146167206289345>
- Ryan, A. M., Pintrich, P. R., & Midgley, C. (2001). Avoiding seeking help in the classroom: Who and why? *Educational Psychology Review*, 13(2), 93-114. <https://doi.org/10.1023/A:1009013420053>
- Scully, M., Swords, L., & Nixon, E. (2023). Social comparisons on social media: Online appearance-related activity and body dissatisfaction in adolescent girls. *Irish Journal of Psychological Medicine*, 40(1), 31-42. <https://doi.org/10.1017/ipm.2020.93>
- Tarkhan, M., Ismaeilpoor, M., & Tizdast, T. (2013). A study of the relationship between social anxiety, social self-efficacy and body image in the girl students of the Islamic Azad University at Tonekabon Branch. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(4), 510. <https://european-science.com/eojnss/article/view/196>
- Thøgersen-Ntoumani, C., & Ntoumanis, N. (2007). A self-determination theory approach to the study of body image concerns, self-presentation, and self-perceptions in a sample of aerobic instructors. *Journal of Health Psychology*, 12(2), 301-315. <https://doi.org/10.1177/1359105307074267>
- Tracy, J. L., & Robins, R. W. (2007). The self in self-conscious emotions: A cognitive appraisal approach. In J. L. Tracy, R. W. Robins, & J. P. Tangney (Eds.), *The self-conscious emotions: Theory and research* (pp. 3–20). New York, NY: Guilford. <https://www.guilford.com/excerpts/tracy2.pdf?t=1>
- Træen, B., Markovic, A., & Kvaem, I. L. (2016). Sexual satisfaction and body image: A cross-sectional study among Norwegian young adults. *Sexual and Relationship Therapy*, 31(2), 123-137. <https://doi.org/10.1080/14681994.2015.1131815>
- Turkmen Malayeri, M., & Sheikholeslami, R. (2018). A causal explanation of adolescents' prosocial behavior based on mother's meta-emotion philosophy and moral emotions. *Social Psychology Research*, 7(28), 1-22. https://www.socialpsychology.ir/article_75336.html?lang=en (In Persian)
- Vansteenkiste, M., Lens, W., & Deci, E. L. (2006). Intrinsic versus extrinsic goal contents in self-determination theory: Another look at the quality of academic motivation. *Educational Psychologist*, 41(1), 19-31. https://doi.org/10.1207/s15326985ep4101_4